

# ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 143 83/99-011035  
Signatura: bn3cs109

Oblastní pracoviště č. 14 - Ostrava  
Okresní pracoviště Karviná

## INSPEKČNÍ ZPRÁVA

<b>Škola/školské zařízení:</b>	Základní škola Karviná-Ráj, Borovského 775, 734 01 Karviná-Ráj
<b>Identifikátor ředitelství:</b>	600 136 680, IZO 102 832 803
<b>Ředitel školy/zařízení:</b>	Mgr. Libor Stáňa
<b>Zřizovatel:</b>	Město Karviná, Městský úřad, Fryštátská 72, 733 01 Karviná-Fryštát
<b>Príslušný školský úřad:</b>	ŠÚ Karviná, Mírová 1429, 735 06 Karviná-Nové Město
<b>Termín inspekce:</b>	9. - 11. březen 1999
<b>Inspektoři:</b>	Mgr. Václav Leikep Mgr. Josef Plecháč Mgr. Jaroslav Kad'urek
<b>Předmět inspekce:</b>	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
<b>Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:</b>	Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol čj. ŠÚ-99-opr.1 ZŠ-68 ze dne 25. ledna 1999, zřizovací listina ze dne 1. prosince 1995(čj. neuvedeno), povinná dokumentace školy, písemné podklady řídicí, organizační a kontrolní činnosti ředitele školy, hospitační záznamy, školní řád, schválená organizace školního roku 1998/99, tematické plány učiva.

## ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

### 1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Škola vznikla v roce 1985, koncipovaná je jako 22 třídní. V současné době je zde 25 kmenových tříd a 15 standardně vybavených odborných učeben (např. 4 jazykové učebny, učebna výpočetní techniky, přírodopisu, chemie, výtvarné výchovy s keramickou pecí). Velmi dobře je škola vybavena pro výuku tělesné výchovy - vlastní prostorné travnaté hřiště, 2 tělocvičny, 1 posilovna. Vybavení didaktickou technikou je v zásadě na běžné úrovni.

Škola má kvalitně vybavené učebny pro sledované předměty: dvě pro výuku fyziky a jednu pro přírodopis a přírodovědu a čtyři pro cizí jazyky. Matematika se vyučuje v kmenových třídách. Některé hodiny literární výchovy se učí v žákovské knihovně, která poskytuje přiměřené množství krásné i naučné literatury. Značné množství hodin sledovaných předmětů je vyučováno v počítačové učebně. Kabinet matematiky je dostatečně vybaven demonstračními modely těles i odpovídajícím množstvím rýsovacích pomůcek, modelovacích souprav a kalkulátorů. Nachází se zde soubory transparentů pro zpětný projektor.

Žáci měli ve většině sledovaných předmětů moderní učebnice různých nakladatelství opatřené schvalovacími doložkami MŠMT, výjimkou je předmět prvouka v 1. ročníku, kde žáci pracují pouze s pracovními sešity, a učebnice vlastivědy ve 4. ročníku. V současné době je postupně realizován záměr vedení školy zakoupit pro výuku jednotlivých předmětů ucelené řady učebnic. Pro školu s rozšířenou výukou jazyků je potřebné navýšení finančních prostředků k nákupu učebnic a učebních textů.

***Materiálně technické podmínky výchovně vzdělávací činnosti jsou hodnoceny spíše nadprůměrně.***

## **2 Hodnocení psychohygienických podmínek**

Organizace vyučování je v souladu s § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole ve znění pozdějších předpisů. Rozvrhy hodin a přestávek respektují plně psychohygienické potřeby žáků. Ustanovení řádu školy odpovídají § 15 citované vyhlášky a pamatují na ochranu zdraví a bezpečnost. Dozory jsou zajišťovány pedagogickými pracovníky dle schváleného rozpisu, jenž je vyvěšen ve sborovně a na každém podlaží. Veškerá poučení žáků jsou zaznamenávána v třídních knihách.

Pracovní prostředí kmenových tříd, odborných učeben i chodeb je příznivé, výzdoba je estetická a funkční, hojně je využíváno prací žáků. Žákovský nábytek svou velikostí v zásadě odpovídá antropometrickým požadavkům. Proti přímému slunečnímu svitu jsou třídy vybaveny žaluziemi.

Kapacita sociálních zařízení je vzhledem k počtu žáků dostatečná. V prostorách školy mohou žáci hrát stolní tenis, za příznivého počasí využívají k relaxaci dvou nádvoří.

Pitný režim žáků je zajišťován automatem s pestrou nabídkou nápojů. V rámci svačinek je žákům nabízen čaj.

***Psychohygienické podmínky jsou hodnoceny jako nadprůměrné.***

## **3 Hodnocení personálních podmínek**

Škola zaměstnává celkem 60 interních pracovníků, z nichž je 35 učitelů, 3 vychovatelky školní družiny a 22 nepedagogických pracovníků (1 školník, 8 provozních zaměstnanců, 11 pracovníků školní jídelny a 2 pracovnice THP). Z pedagogů mají dvě vyučující pouze středoškolské vzdělání (jedna v současné době dokončuje 3. ročník studia německého jazyka na Pedagogické fakultě Olomouc, druhá vyučující uzavírá bakalářské studium).

Týdně se ve škole učí celkem 726 hodin, z toho připadá na 1. stupeň 378 hodin a na 2. stupeň 348 hodin. Výuka bez odborné a pedagogické způsobilosti představuje na 1. stupni 8 hodin, tj. 2,1 % z celkového počtu týdně odučených vyučovacích jednotek. Na 2. stupni je bez odborné a pedagogické způsobilosti týdně vyučováno 26 hodin, tj. 7,4 %. Úhrnem je ve škole týdně vyučováno 34 hodin bez odborné a pedagogické způsobilosti, což je 4,68 %. Bez odborné způsobilosti je na 1. stupni týdně odučeno

38 hodin, na 2. stupni 53 hodin, celkově ve škole 91 hodin, tj. 12,5 %. Bez pedagogické způsobilosti je celkově odučeno 24 hodin, tj. 3,3 %.

Ze sledovaných předmětů je s odbornou a pedagogickou způsobilostí odučen český jazyk. Německý jazyk učí ve škole 3 vyučující, z nichž jedna je bez odborné a pedagogické způsobilosti (dálkově studující) a učí 21 hodin, z toho 18 hodin ve třídách s rozšířenou výukou cizích jazyků. Anglický jazyk učí 4 vyučující, z nichž jedna je bez odborné způsobilosti a učí 9 hodin. Matematiku vyučují na 2. stupni čtyři vyučující. Na 1. stupni je ze 72 hodin odborně a pedagogicky způsobilými učiteli odučeno 67 hodin (93,1 %), na 2. stupni je ze 42 hodin odborně a pedagogicky způsobilými učiteli odučeno 38 hodin (90,5 %). Fyziku učí ve škole dva vyučující, z nichž jeden má pouze odbornou způsobilost, matematiku vyučují čtyři vyučující, z toho jedna má pouze odbornou způsobilost. Tři hodiny prvouky, dvě hodiny přírodovědy a vlastivědy jsou učeny vyučujícími bez odborné způsobilosti.

***Personální podmínky výuky jsou zejména se zřetelem ke značnému počtu hodin odučených bez odborné a pedagogické způsobilosti ve třídách s rozšířenou výukou cizích jazyků hodnoceny jako průměrné.***

#### **4 Plnění učebních osnov**

Výuka je realizována ve 14 třídách 1. - 9. ročníku dle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 84796-2 včetně úprav a doplňků schválených MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998. Žáci 11 tříd se učí v souladu s modulovým učebním plánem s rozšířenou výukou jazyků čj. 16 333/96 22-21.

Vyučující mají učební osnovy rozpracované v tematických plánech, které v průběhu školního roku doplňují, upravují a využívají ve výchovně-vzdělávacím procesu. Vedení školy průběžně kontroluje plnění učebních osnov. Dle provedené analýzy ve sledovaných předmětech (český jazyk, matematika, přírodověda, vlastivěda, fyzika, anglický jazyk, německý jazyk, prvouka) předložené tematické plány v zásadě korespondují s probíraným učivem uvedeným v třídních knihách a jsou v souladu s deklarovaným vzdělávacím programem.

***Plnění učebních osnov je hodnoceno jak nadprůměrné.***

#### **5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování**

Úhrnem bylo hospitováno ve 20 hodinách. Hodnocení navštívených vyučovacích hodin ukazuje následující tabulka:

stupeň hodnocení	počet hodin	vyjádřeno v procentech
vynikající	1	5
nadprůměrná	9	45
spíše nadprůměrná	7	35
průměrná	2	10
spíše podprůměrná	1	5
úhrn	20	100

## **Přírodověda, prvouka, vlastivěda**

Celkově bylo navštíveno šest vyučovacích jednotek u šesti vyučujících s odbornou a pedagogickou způsobilostí a jedna vyučovací jednotka u vyučující bez odborné způsobilosti.

Vyučovací hodiny měly vesměs jasně stanovené cíle a obsah, žáci získávali znalosti a dovednosti v žádoucím obsahu, rozsahu a tempu. Použité vyučovací metody byly adekvátní daným předmětům a tématům a byly přiměřené věku žáků. Ve výuce byly používány moderní efektivní metody a formy vzdělávací a výchovné práce (problémové učení, týmová práce, názornost, relaxační chvílky). Postupy vyučujících byly diferencované dle individuálních schopností a zájmů žáků. Pouze ve dvou vyučovacích hodinách byla zřejmá pravidelná zpětná vazba formou hodnocení a diskuse nad výsledky žáků.

## **Český jazyk**

Byly navštíveny 4 hodiny u vyučujících s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Všechny hodiny byly pestré, učitelky navazovaly celou vyučovací jednotku dialog s žáky, kteří byli až na jednu třídu většinou aktivní a projevovali o probíranou problematiku zájem. Ve většině hospitovaných hodin učitelky prováděly klasifikaci žáků. Na konci každé hodiny bylo probrané učivo shrnuto a zadány domácí úkoly. Sešity žáků byly většinou na odpovídající úrovni. Jsou používány schválené učebnice. Vyjadřovací schopnosti odpovídaly věku žáků jednotlivých tříd. Individuální přístup vyučujících k žákům byl velmi dobrý, což se projevovalo na klidné atmosféře v hospitovaných třídách.

Výuka odpovídala tematickým plánům a korespondovala s nimi i po stránce časové.

Hodiny českého jazyka probíhaly v esteticky dobře upravených třídách.

## **Cizí jazyky**

Byla hospitovaná jedna hodina anglického jazyka a jedna hodina německého jazyka u zkušených učitelek, které mají pro tyto předměty odbornou i pedagogickou způsobilost.

Obě hodiny byly velmi dobře připraveny, učivo bylo přiměřeně náročné k věku žáků. Vyučující během celé hodiny dávaly podněty, vedly komunikaci většinou v cizím jazyce, mluvily zřetelně s pečlivou výslovností, takže jejich vyjadřování bylo pro žáky dobrým příkladem. Z jejich reakcí bylo zřejmé, že všem pokynům náležitě rozumí. Přístup obou učitelek k žákům byl přátelský a působil uklidňujícím dojmem.

Probírané učivo korespondovalo s učebními osnovami, rovněž byla zajištěna i časová shoda učiva s tematickým plánem. Úroveň zápisů žáků v sešitech byla odpovídající. Pracovali s oficiálně schválenými učebnicemi.

Vyučovací hodiny proběhly v adekvátně vybavených odborných učebnách (televize, videopřehrávač, magnetofon, mapy, gramatické nástěnné přehledy, videokazety), v obou hodinách byla funkčně využita také magnetofonová nahrávka.

## **Matematika**

Bylo hospitováno ve třech hodinách na 1. stupni a ve dvou hodinách na 2. stupni. Probírané učivo bylo na 1. stupni u všech vyučujících v souladu s tematickými plány. Příprava učitelů byla po stránce metodické na dobré úrovni. Při výuce se využívaly předem připravené tabule. Zvolené tempo bylo ve všech třídách přiměřené chápání žáků. Ve dvou třídách se vyučující formou soutěživých her snažili vést žáky nejen k přesnosti výpočtů, ale též i k určité rychlosti počítání. Ve většině hodin bylo dostatek času věnováno samostatné práci žáků. Při této práci se uplatňoval individuální přístup vyučujících k dětem.

Častým střídáním metod a forem práce se dařilo udržet pozornost žáků po celou vyučovací jednotku. Dostatek času ke zpětné vazbě v závěru hodiny se uplatnil v jedné hodině.

Na 2. stupni bylo hospitováno u dvou vyučujících. Obě splňují pro daný předmět odbornou a pedagogickou způsobilost. Příprava vyučujících byla na dobré úrovni. V jedné hodině se pracovalo s připravenými podklady na tabuli, ve druhé byl do výuky funkčně začleněn zpětný projektor. V obou hodinách bylo vhodně využíváno samostatné práce žáků. Probírané učivo bylo v souladu s tematickými plány.

Žakovské poznámky jsou vyučujícími kontrolovány, jejich úroveň je rozdílná. Mnohé zápisy postrádají vhodnou úpravu a pečlivější psaní čísel.

Pro tento předmět je ustanovena ve škole předmětová komise. Ta vede ze svých jednání stručné záznamy. Její hlavní náplní je dohoda o používání jednotných poznámkových sešitů, psaní jednotných prověrek ve třídách daného postupného ročníku a organizaci soutěží a olympiád.

### **Fyzika**

Probírané učivo bylo v souladu s tematickými plány. Výuka probíhala v odborných učebnách. V jedné hodině byl v opakovací části vhodnou formou začleněn do výuky zpětný projektor a při výkladu nového učiva se pracovalo s videorekordérem. Vhodnou volbou forem práce se dařilo udržet pozornost žáků po celou vyučovací jednotku. Zvolené tempo bylo úměrné jejich chápání. Do výuky byl jako samostatná práce zařazen test. V jeho závěru bylo provedeno stručné vyhodnocení otázek. Vhodnými metodami jsou žáci vedeni k souvislejšímu vyjadřování svých myšlenek a poznatků.

Ve druhé hodině se projevila skutečnost, že vyučující nespĺňuje pedagogickou způsobilost. Zvolený test byl pro žáky příliš náročný a výklad vyučujícího neodpovídal jejich věku. Poznámky na tabuli postrádaly přehlednost a přesnost. Žakovské záznamy po stránce úpravy a písma nejsou na dobré úrovni.

***Kvalita vyučování je na základě provedených hospitací ve sledovaných předmětech hodnocena jako spíše nadprůměrná.***

## 6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Čtvrtletní práce z matematiky jsou prováděny společně pro jednotlivé třídy daného ročníku. Předmětové komise v tabulkách uvádějí pouze počty výborných až nedostatečných známek a průměry jednotlivých tříd. Vyučující neprovádějí rozbor prací žáků, chybí zpětná vazba. Předepsané laboratorní práce z fyziky jsou plněny.

Srovnání celkového průměrného prospěchu, prospěchu v matematice, českém, anglickém a německém jazyce za první pololetí školního roku 1998/99 v běžných třídách a ve třídách s rozšířenou výukou jazyků uvádí následující tabulka:

Třída	Celkový průměrný prospěch	Český jazyk	Matematika	Anglický jazyk	Německý jazyk	Třída s RVJ
IV.A	1.41	1.64	1.52	1.64	-	RVJ
IV.B	1.70	2.40	2.00	1.64	2.33	-
IV.C	1.64	2.21	2.05	1.60	2.11	-
V.A	1.47	1.97	1.86	1.29	2.19	RVJ
V.B	1.49	2.15	1.74	1.67	-	RVJ
V.C	2.10	3.05	2.65	-	2.70	-
VI.A	1.51	1.80	1.75	1.70	1.25	RVJ
VI.B	1.20	2.36	2.72	2.00	2.50	-
VII.A	1.68	2.32	2.41	1.73	1.59	RVJ
VII.B	1.44	1.62	1.95	1.67	1.57	RVJ
VII.C	1.85	2.67	2.50	2.25	2.57	-
VIII.A	1.58	2.03	2.15	1.58	1.82	RVJ
VIII.C	1.85	2.86	2.67	-	2.43	-
IX.A	1.41	1.55	2.05	1.95	1.35	RVJ
IX.B	1.60	2.04	2.42	1.92	1.69	RVJ
IX.C	2.15	2.79	3.00	2.67	2.10	-

V prvním pololetí školního roku 1998/99 z celkového počtu 612 žáků prospělo s vyznamenáním 89 žáků (14,5 %), prospělo 522 žáků (85 %), neprospěl 1 žák (0,16 %).

Škola má 11 tříd s rozšířenou výukou cizích jazyků. Ve vědomostních soutěžích dosahují žáci v rámci okresu dobrých umístění.

Práce s integrovanými žáky, kterých škola k termínu inspekce eviduje osm, je velmi dobrá, úroveň znalostí je na základě provedených hospitací v souladu s požadavky učebních osnov.

Rozmístění vycházejících žáků ve školním roce 1997/98 ukazuje následující přehled:

Typ školy	Počet vycházejících žáků	počet procent
Gymnázia	25	33,7
Střední průmyslové školy	8	10,8
Obchodní akademie	14	18,9
Střední zdravotnická škola	2	2,7
ISS - studijní obory	12	16,2
ISS a SOU - učební obory	13	17,5
Celkem	49	100,0

***Z hlediska výsledků vyučování je škola hodnocena jako spíše nadprůměrná.***

## **ZÁVĚRY**

Ve sledovaných oblastech nebylo zjištěno porušení obecně platných právních předpisů. Pro práci školní inspekce byly vytvořeny dobré podmínky.

***Na základě zjištěných skutečností je škola hodnocena jako spíše nadprůměrná.***

Doporučení inspekce k další činnosti školy:

- ve vyučovacích hodinách provádět pravidelnou zpětnou vazbu formou hodnocení a diskuse nad výsledky práce žáků a jejich vedení k sebehodnocení,
- ve všech sešitech věnovat trvalou pozornost písemnému projevu žáků, kontrolovat úroveň vedení sešitů,
- zajistit učebnice prvouky pro první třídu,
- dle možností pokračovat v zavádění ucelených souvislých řad učebnic do jednotlivých předmětů,
- usilovat o vyšší procento hodin odučených odborně a pedagogicky způsobilými učiteli,
- výuku cizích jazyků zajistit učiteli s odbornou a pedagogickou a způsobilostí,
- sloučit do jedné předmětové komise matematiku, fyziku a informatiku,
- provádět rozbor písemných prací v matematice v procentech po zvládnutých jevech na jednotlivé žáky.

